

Bilaga 1
2021-04-08

Kommunrevisionen

Revisionsredogörelse för samfällda kommunrevisionen 2020

1 Inledning

Kommunrevisionen ska ge underlag till kommunfullmäktige inför deras beslut i den årliga ansvarsprövningen.

De förtroendevalda kommunrevisorernas granskningsuppdrag uttrycks i kommunallagens (2017:725) 12:e kapitel. Där fastställs att revisorerna, i den omfattning som följer av god revisionsred, årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämnders och styrelser interna kontroll är tillräcklig.

Bland de förtroendevalda kommunrevisorerna utser fullmäktige lekmannarevisorer att granska verksamheten i kommunala bolag och stiftelser.

Revisorernas årliga granskning delas in i följande områden:

- ▶ Granskning av årsredovisning och delårsrapport
- ▶ Grundläggande granskning
- ▶ Fördjupade granskningar

2 Granskning av årsredovisning och delårsrapport

2.1 Granskning av delårsrapport 2020

Utfallet per augusti 2020 uppgick till 315 mnkr vilket var ca 266 mnkr högre än utfallet för samma period 2019. Det prognostiserade resultatet uppgick till 348 mnkr. Jämfört med 2019 års utfall för helåret, -21 mnkr, var det prognostiserade resultatet därmed väsentligt högre.

2020 förväntades skatteintäkterna öka med 7,0 % och nettokostnaderna med 2,3 %. I resultatet ingick inga jämförelsestörande poster. Oavsett beräkningsgrund konstateras att intäkterna förväntades öka i högre takt än kostnaderna vilket beror på extra stöd från staten 2020 med anledning av Covid-19.

Balanskravsresultatet uppgick enligt prognos till 350 mnkr innebärande att kommunallagens krav på en ekonomi i balans förväntades att uppnås vid räkenskapsårets slut. Underskott från tidigare år återställs.

Från och med 2019 har fyra övergripande fokusområden fastställts. Uppföljning saknades i delåret för 20 av 22 indikatorer. Eftersom kommunen bedöms arbeta i riktning mot kommunfullmäktiges mål och fokusområden samt att kommunens två finansiella mål bedöms uppnås görs bedömningen att kommunen uppnår en god ekonomisk hushållning.

Delårsrapporten bedömdes, i allt väsentligt, ha upprättats i enlighet med kommunallagen, kommunal redovisningslag och god revisionsbedömning, med undantag för att kommunen gör avsteg från God Redovisningssed då RKR R2 Intäkter inte tillämpas fullt ut.

2.2 Granskning av årsredovisning 2020

Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning och har i allt väsentligt upprättats i enlighet med kommunala redovisningslagen och God redovisningssed, med undantag för att kommunen gör avsteg från God Redovisningssed då RKR R2 Intäkter inte tillämpas fullt ut.

Revisionen noterar att det inte görs någon bedömning av måluppfyllelsen för kommunkoncernen i årsredovisningen. Revisionen bedömer att kommunen behöver fortsätta att arbeta med anpassning av förvaltningsberättelsen för att årsredovisningen ska följa Rådet för Kommunal Redovisnings (RKR) rekommendation 15.

Vi konstaterar att det lagstadgade balanskravet har uppfyllts. Vidare noterar vi att båda de finansiella målen har uppnåtts för 2020. Vi bedömer i likhet med kommunstyrelsen att kommunen arbetar i riktning mot fullmäktiges mål. Dock vill vi understryka att inga av fokusområdena uppnåtts varpå det inte kan bedömas att verksamheten uppnår fullmäktiges målsättningar för året. Vi gör därför bedömningen att kommunen inte fullt ut lever upp till kraven för god ekonomisk hushållning avseende verksamhetsmålen.

I granskningen framkom att kultur- och fritidsnämnden vid två tillfällen under 2020 har fattat beslut utanför sin internbudget och fullmäktiges beslutade ram för verksamheten, som har bidragit till ett större underskott än nödvändigt.

3 Fördjupande revisionsprojekt

Under året har vår grundläggande granskning kompletterats genom att vi uppdragit åt vårt sakkunniga biträde att genomföra fördjupade granskningar. Följande fördjupade granskningar har genomförts:

- ▶ Granskning av politisk styrning, uppföljning och samordning
- ▶ Granskning av ekonomiska processer
- ▶ Granskning av krisberedskap
- ▶ Granskning av spårvägen del 5
- ▶ Granskning av upphandlingsprocessen
- ▶ Granskning av IT-säkerhet

Kommunrevisionens ambition är att ha ett processinriktat och resultatorienterat arbetssätt. Det innebär att en granskning avslutas först när nämnd och/eller styrelse redovisat vilka åtgärder som vidtagits och/eller planerats med anledning av rapporten.

Granskningsrapporterna överlämnas löpande till kommunledningskontoret för registrering på kommunens hemsida. Vi har erhållit svar från styrelser och nämnder avseende genomförda granskningar under 2020. Inkomna svar framgår av bilaga A.

Granskning av politisk styrning, uppföljning och samordning

Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljönämnden, barn- och skolnämnden samt socialnämnden har säkerställt att styrning, uppföljning och samordning utformas på ett sätt som bidrar till måluppfyllelsen. Vidare syftade granskningen till att bedöma politikernas delaktighet och insyn i förvaltningarnas målstyrningsarbete, verkställande av beslut och uppföljning av verksamheten.

Då granskningen omfattade flera delar av kommunstyrelsens och nämndernas styrning och uppföljning delades granskningen i en huvudrapport och två bilagor. En av bilagorna gick in på djupet kring målstyrning och den andra bilagan gick in på djupet kring hantering av delegation. Granskningen visade att kommunstyrelsen och nämnderna genomför sin styrning och till stor del sin uppföljning enligt plan. Detta grundas till stora delar på ett etablerat arbetssätt och till viss del på skriftliga rutiner och dokumenterade årshjul. Ingen av de granskade nämnderna eller kommunstyrelsen har en dokumenterad samarbetsstrategi, men samtliga intervjuade framhåller att utveckling av samarbetsformer sker löpande. Ibland leder det till dokumenterade rutiner men främst sker förändringarna i det löpande arbetet. Vad gäller kommunens målstyrning redogörs att arbetet kring målstyrningen utgår från en horisontell styrning. Den horisontella styrningen decentraliserar målstyrningen, vilket innebär att nämnderna till stor del är självständiga i sitt arbete. Vidare visar granskningen att kommunstyrelsen inte har säkerställt en tillräcklig struktur för dialogen inom ramen för målstyrningsarbetet samt att Stratsys inte är fullt ut implementerat. Vad gäller hantering av delegation redogör granskningen att kommunstyrelsen och nämnderna har fastställt att alla beslut (förutom miljönämnden då vissa kan protokollföras särskilt) ska anmälas. Dock har ingen av dem fastställt vilken information som ska delges gällande beslut som fattats på delegation. Vår granskning av anmälda delegationsbeslut visar att det är svårt att få en överblick över de beslut som fattas på delegation då det saknas hänvisningar till delegationsordningarna. I vissa fall saknas även diarienummer och information om vem som tagit beslutet i anmälan till kommunstyrelsen.

Sammantaget kan kommunstyrelsens och nämndernas styrning och uppföljning av verksamheten bedömas vara tillräcklig. Det finns dock områden som behöver utvecklas såsom målstyrningsarbetet och hanteringen av delegation. Det finns även ett fortsatt behov av att föra dialog och utveckla rutiner för informationsflödet samt tydliggöra förväntningarna mellan förvaltning och nämnd/kommunstyrelse.

Granskning av ekonomiska processer

Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen har ändamålsenliga rutiner kring utbetalnings- och momshanteringsprocessen.

Det var vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen endast delvis har ändamålsenliga rutiner avseende utbetalnings- och momshanteringsprocessen. Vid granskningen har det noterats att det saknas riskanalyser för att identifiera svagheter och brister i de båda processerna. Det bedöms inte finnas tillräckligt ändamålsenliga kontroller vid kundutbetalningar, utbetal-

ningar från socialförvaltningen och vid löneutbetalningar. Betydande belopp betalas ut av kommunen i dessa processer under ett år och det är av vikt att det finns ändamålsenliga kontroller som förhindrar att medel betalas ut till fel mottagare.

Mervärdesskattelagstiftningen är under ständig förändring och det är av detta skäl viktigt att kommunens anställda har aktuell och relevant kunskap för att kunna hantera mervärdesskatt korrekt. Det finns rutiner för kompetensutveckling men det saknas en utbildningsplan för att säkerställa att rätt medarbetare får relevant utbildning.

Vid vår granskning har vi sett ett behov av att säkerställa att rutinerna för hantering av omvänd byggmoms, fördelning av affärsmoms och kommunmoms samt dold moms är ändamålsenlig. Vid vår stickprovsgranskning har vi noterat att omvänd byggmoms inte har hanterats korrekt. Det är betydande belopp som dessa transaktioner avser och det är av flera olika aspekter viktigt att kommunen har rutiner för att hantera dessa transaktioner korrekt.

Granskning av krisberedskap

Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, barn- och skolnämnden samt vård- och omsorgsnämnden har ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete. Den sammanfattande bedömningen var att kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, barn- och skolnämnden samt vård- och omsorgsnämnden i stora delar har ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete.

Granskningen bedömde vidare att kommunstyrelsen och nämnderna i stor utsträckning har säkerställt att det finns den dokumentation och organisation som krävs enligt föreskrifter och lagkrav. Enligt intervjuade har krisberedskapsarbetet intensifierats de senaste åren, varpå en tydligare ledningssystem finns på plats. Vi instämmer i detta men ser också att det finns delar som behöver utvecklas.

I granskningen framkom att risk- och sårbarhetsanalyser inte är fullständiga samt att nämnderna inte har en planering för framtida övningsinsatser. Detta indikerar ett ökat behov av samordning och stöd från kommunstyrelsen avseende krisberedskapsarbetet. Därutöver ligger ett ansvar på nämnderna att följa de instruktioner som tagits fram, och att följa den plan och program för trygghet och säkerhet som fullmäktige antagit. Vi ser vidare ett behov av att tydliggöra nämndernas roll i krisledningsorganisationerna. I de nuvarande krisberedskapsplanerna finns en varierande grad av delaktighet från politiken. Ledning under kris bör spegla den ordinarie verksamheten, utan att påverka förmågan att agera snabbt och effektivt. Vi menar således att även nämnden utgör en viktig del av den ordinarie verksamheten, varpå dess roll- och ansvarsfördelning också måste vara tydlig. Detta bör även beaktas i samband med övningsinsatser.

Granskning av spårvägen, del 5

Granskningens syfte var att bedöma om tekniska nämnden har haft en tillräcklig styrning, kontroll och uppföljning av spårvägsprojektet. Granskningen har även summerat de tidigare fyra granskningarna av införandet av spårväg i Lunds kommun och haft som syfte att belysa vilka lärdomar som kan dras efter genomförandet av spårvägsprojektet.

Granskningens sammanfattande bedömning är att tekniska nämnden under delar av spårvägsprojektet inte har haft en tillräcklig styrning och kontroll samt att nämndens ekonomiska uppföljning inte har varit tillräcklig. Nämnden har däremot efter genomförda revisionsgranskningar

och i takt med att projektet framskridit, framförallt under den senare delen av projektet, väsentligt stärkt sin insyn, styrning och kontroll. Nämnden har genomfört förändringar i både omfattning och innehåll avseende återrapportering av projektets ekonomi vid nämndsammansamlingarna. Det har sedan projektets start förelegat osäkerhet från nämndens sida gällande vilket mandat de har att fatta beslut i olika frågor. Nämnden har inte i tillräcklig omfattning säkerställt att de har kunskap och information om var skiljelinjen går i mandat och delegation mellan nämnden, kommunstyrelsen och styrgruppen. Vidare har nämnden saknat tillräcklig information för att i tillfredställande utsträckning kunna förstå och följa projektet. Det är nämndens ansvar att se till att de har tillräckliga kunskaper om projektstyrning och projektekonomi om det är så att de vill kunna ställa relevanta frågor och ha tillräcklig förståelse för att kunna följa projektet.

Granskning av upphandlingsprocessen

Kommunens nämnder har sedan 2017 granskats löpande avseende upphandlingsförfarandet. Under 2020 granskades om barn- och skolnämnden respektive kultur- och fritidsnämnden följer lagen om offentlig upphandling och kommunens upphandlingspolicy med tillämpningsanvisningar.

I denna senaste granskning har iakttagits en viss positiv förändring i hur tjänstepersoner och förtroendevalda förhåller sig till upphandlingsområdet och dess styrprinciper och i det faktiska resultatet av stickprov och enkäter. Med det sagt finns det fortfarande kvarstående brister i följsamhet till lagstiftning och interna styrdokument.

Det är granskningens sammanfattade bedömning att barn- och skolnämnden inte i tillräcklig utsträckning följer lagen om offentlig upphandling samt gällande styrdokument. Av stickprovsresultatet framgår att barn- och skolnämnden i stor utsträckning brister i sin avtalsuppföljning. Det är vår bedömning att nämnden behöver säkerställa att de personer som genomför inköp, direktupphandling, och/eller upphandling får tillgång till de system och hjälpmedel som de behöver i sitt arbete. Vidare bör kompetensen avseende inköp och direktupphandling stärkas inom nämndens verksamheter.

För kultur- och fritidsnämnden är den sammanfattade bedömningen att nämnden till stor del följer lagen om offentlig upphandling och gällande styrdokument. Däremot har det konstaterats att det för en av de granskade upphandlingarna inte kan uppvisas någon dokumentation alls, vilket är en brist. Det är av vikt att nämnden säkerställer att det finns tillräckligt med kompetens avseende upphandlingsförfarandet i organisationen. Av granskningen framgår vidare att nämnden bör säkerställa att avtalsuppföljningen på förvaltningens ingångna avtal genomförs systematiskt och med en tydlig ansvarsfördelning.

Granskning av informationssäkerhet

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsens interna kontroll kopplat till IT- och informationssäkerhet är ändamålsenlig. Granskningen har fokuserat på styrning, organisation och incidenthantering.

Granskningen visar att kommunstyrelsen har etablerat ett grundläggande ramverk med policy, riktlinjer, mallar och andra dokument som underlättar och tydliggör styrningen av informationssäkerhetsarbetet. Det har dock identifierats brister. Det finns en avsaknad av tydliga kort- och långsiktiga målsättningar för informationssäkerhet. Därutöver saknas en långtgående vision och viljeriktning som är tydligt kopplat till verksamheternas, och kommunens, övergripande strategier.

Lunds kommun har en etablerad struktur med roller och ansvar för informationssäkerhet, men har fortsatt en bit kvar i att etablera detta i verksamheterna. Det saknas rutiner och riktlinjer som tydliggör och säkerställer genomförande, utvärdering och utveckling av informationssäkerhetsarbetet. Det saknas också en tydlig utbildningsplan för informationssäkerhet.

Vidare framgår av granskning att Lunds kommun har ett grundläggande arbete med operationella rutiner för informationssäkerhetsarbete. Dessa rutiner är i stor utsträckning i linje med riktlinjer och god praxis, men brister har identifierats i bland annat processen för borttagande av behörigheter. Samt att det finns ett behov av att integrera informationssäkerhet som en del av incidenthanteringsprocessen.

4 Revision av kommunala bolag och stiftelser

Ur kretsen förtroendevalda revisorer i Lunds kommun väljs lekmannarevisorer för de kommunala bolagen; Lunds Rådhus AB, Krafringen AB, Krafringen Energi AB, Lunds kommuns Fastighets AB, Visit Lund AB, Lunds kommuns Parkerings AB, Fastighets AB Lund Arena, SYSAV, SYSAV Industri AB och Science Village Scandinavia AB. Dessutom väljs revisorer för stiftelsen Arenan, Lekande barnens fond och Lunds kommuns förvaltade stiftelser.

5 Genomförda sammanträden, studiebesök, utbildningstillfällen m.m.

Vi har på sedvanligt sätt granskat kommunstyrelsens och nämndernas protokoll, samt följt de olika verksamheterna genom bland annat digitala möten med nämndpresidier. Vi har överlämnat våra revisionsrapporter till berörda nämnder, och till kommunstyrelsen, med begäran om återredovisning av åtgärder.

I november 2020 genomförde kommunrevisionen digitalt två planeringsdagar där 2020 års erfarenheter diskuterades och planeringen för 2021 påbörjades.

De förtroendevalda revisorerna har under 2020 deltagit på olika typer av utbildningsinsatser, bl.a. EY:s digitala utbildningstillfällen för förtroendevalda revisorer.

Bilaga A: Förteckning över upprättade granskningsrapporter revisionsåret 2020 samt svarsdatum och svar för granskade nämnder.

Granskning	Svar senast	Svar inkommit från	Svar inkommit
Granskning av spårvägen del 5	2021-01-22 (anstånd beviljat)	Tekniska nämnden	2021-02-04
Granskning av politisk styrning, uppföljning och samordning	2021-02-26 (anstånd beviljat)	Kommunstyrelsen Socialnämnden Barn- och skolnämnden Byggnadsnämnden Miljönämnden	2021-03-08 2021-02-23 2021-02-23 2021-02-19 2021-03-24
Granskning av ekonomiska processer	2021-01-22 (anstånd beviljat)	Kommunstyrelsen	2021-02-10
Granskning av krisberedskapen i Lunds kommun	2021-02-26 (anstånd beviljat)	Kommunstyrelsen Barn- och skolnämnden Vård- och omsorgsnämnden Utbildningsnämnden	2021-04-06 2021-04-01 2021-03-02 2021-04-08
Granskning av upphandlingsprocessen	2020-10-10	Kultur- och fritidsnämnden Barn- och skolnämnden Kommunstyrelsen	2021-09-29 2021-10-12 2021-10-14
Granskning av informationssäkerhet	2021-02-26 (anstånd beviljat)	Kommunstyrelsen	2021-04-06

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

LARS TRÄGEN

Undertecknare 1

Serienummer: 19760323xxxx

IP: 80.217.xxx.xxx

2021-04-09 13:06:45Z

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com> Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validate>